

Boekverslag De min in 't lazarushuis. (W.G. van Focquenbroch)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Titel De min in 't lazarushuis.
Auteur W.G. van Focquenbroch,
Uitgegeven Amsterdam 1987 (toneelversie Haagse Comedie).

Motivatie van mijn boekkeuze.

Omdat ik niet veel 'verhalen' hoor over boeken uit de 16^e of 17^e eeuw heb ik u, mevrouw Scholten, raad gevraagd in de hoop dat u wist welke van de boeken uit de lijst de betere waren. Toen ik u echter vroeg welk boek leuk was om te lezen, noemde u ze allemaal op. Bij het zoeken van een boek uit de lijst kwam ik een klein probleem tegen. Van de weinige boeken, die in de schoolmediatheek aanwezig zijn, waren vier van de vijf verhalen in Oudnederlands. Zonder vertaling daarnaast vind ik dat erg moeilijk te lezen. Bij 'de min in 't lazarushuis' zag ik echter dat de taal vrij duidelijk was. Dit was geen boek uit de lijst, maar u kon mij vertellen dat ook dit boek de moeite waard was.

Korte weergave van de inhoud.

Het verhaal begint met een bekentenis van Ferdinand, een Haags edelman, aan zijn vriend Valerius. Hij vertelt hem dat hij uit jaloezie een man, die zich Reinout noemt, heeft doodgestoken, nadat hij bij Leonoor, zijn minnares, op bezoek was geweest. Omdat hij nu in levensgevaar verkeert, velen zijn nu naar hem op zoek, raadt Valerius hem aan een zot te spelen en zo zijn onderkomen in het lazarushuis te nemen, als Karel uit Utrecht.

Isabella, een meisje uit Gelderland, vlucht met haar minnaar, Leonard, de dienaar van Isabel's vader, naar Amsterdam. Daar krijgen ze echter ruzie en Leonard berooft haar van haar juwelen en kleren. Wanneer Jorisvaar, Valerius, Klaasje en Marten haar vinden zien ze haar voor zottin aan. En ook zij besluit in het lazarushuis te trekken als zottin.

Vanaf dit moment is Valerius helemaal gek op Isabella en kan het Lazarushuis maar niet de rug toekeren.

Bij de eerste ontmoeting tussen Isabella (Aagje) en Ferdinand springt er echter ook een vonk over. Zij spelen een 'spel' van geliefden om elkaar ervan te overtuigen dat zij zot zijn.

Anna, een nicht van regent Jorisvaar, en haar meid Catrijn logeren tijdelijk in het Lazarushuis bij Anna's oom. Zodra Catrijn 'Karel' bemerkt, wordt zij smoorverliefd en als zij dit aan Anna vertelt en haar aan 'Karel' voorstelt, voelt ook Anna wel wat voor hem. Zij besluiten beiden de rol van zottin op zich te nemen, opdat zij het Lazarushuis niet hoeven te verlaten.

De rivaliteit tussen beiden neemt toe. Er ontstaan heftige ruzies en Catrijn beweert al getrouwd te zijn met Karel, wanneer Anna haar vertelt met hem te gaan trouwen.

Hierin zoekt Jorisvaar de oplossing van al deze zotheid. Hij verzint een list om Anna te genezen en zo gezond aan haar vader te kunnen 'teruggeven' na de logeerpartij.

Hij zet een bruiloft tussen 'Karel' en Anna in scène, zodat de vreugde bij deze gedachte Anna zal genezen.

Catrijn is helemaal niet blij met deze trouwerij en ontploft wanneer zij als bruidsmeisje aangewezen wordt.

Ook bij Isabella zorgt dit gebeuren voor opwinding, want zij dacht de minnares te zijn van 'Karel'. Zij was met Valerius mee naar huis gegaan omdat ze boos was op 'Karel', maar weer teruggekeerd zodra zij Valerius' huis betrad.

Wanneer Valerius en Ferdinand ruzie over haar krijgen op de bruiloft ontdekt Reinout, die daar ook aanwezig is als bezoeker, wie 'Karel' is. Hij kan iedereen vertellen dat 'Karel' geen schuld heeft, omdat niet hij, maar zijn knecht is neergestoken door Ferdinand. Deze heeft er echter alleen een wond in de buurt van de milt door opgelopen. Deze knecht voerde namelijk het plan van Reinout uit, om Celia, de minnares van Reinout op heterdaad te betrappen met haar minnaar.

Leonard vraagt Isabella om vergeving waar zij mee instemt, maar haar hart ligt bij Ferdinand en wanneer de laatste haar om haar hand vraagt gaat zij daar graag op in.

Tenslotte trouwen Anna en Valerius en vinden Catrijn en Leonard elkaar ook.

Boekverslag De min in 't lazarushuis. (W.G. van Focquenbroch)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Mijn persoonlijke reactie.

1. Onderwerp:

In dit verhaal draait alles om de liefde; verliefdheid, jaloezie, liefdesverdriet, bedrog. In het Lazarushuis bevinden zich allemaal mensen, die gek zijn van liefde. Dit is dus geen serieus gesticht, maar enkel een plaats waar Focquenbroch deze mensen laat samenkomen. Ik vind het onderwerp interessant, maar ik lees er liever over in moderne boeken.

Vooraf wist ik niet waar het boekje precies over ging, dus ik had eigenlijk geen verwachtingen. De schrijver betreft Cupido bij het ontstaan van liefde en verklaart de verliefde mensen vervolgens voor gek.

2. Gebeurtenissen.

Ik vind de gebeurtenissen vooraf het belangrijkste. Hiermee doel ik op het neersteken van 'Reinout' en de vlucht van Isabella en Leonard. Hierdoor komt namelijk iedereen op dezelfde plaats terecht en kan het verhaal plaatsvinden.

De gevoelens van de mensen worden hier veroorzaakt door de gebeurtenissen. Jaloezie bijv. is het gevolg van een actie, die de min onderneemt. Gevoelens spelen de hoofdrol, maar de gebeurtenissen maken het verhaal mogelijk door alle mensen samen te brengen.

Aan het einde van het boek wordt nog even duidelijk gemaakt hoe alles nou precies zit.

3. Personages.

Het is mij niet helemaal duidelijk wie de hoofdpersoon is, maar ik vind Ferdinand het beste in die rol passen. Iedereen heeft namelijk met hem te maken: Anna, Catrijn en Isabella zijn gek op hem, Reinout is zogenaamd door hem doodgestoken, Valerius is zijn vriend, Jorisvaar is het hoofd van het tehuis, waar Ferdinand verblijft, Philibert was zogenaamd bijna zijn schoonvader geworden en Leonard is de vorige minnaar van Ferdinands aanstaande.

De personages in dit boek zijn wel echt voor mij maar leven absoluut niet in mijn wereld. Zij hebben nog een hele andere kijk op relaties en huwelijken. Ik kon me dan ook maar matig inleven in deze personages. Ik vind dat Ferdinand net iets teveel vrouwen vlak na elkaar zijn liefde verklaart. Hij heeft nog maar net zijn Leonoor achtergelaten of hij trouwt al met Isabella. En Anna en Catrijn slaat hij op het eerste moment ook nog niet af.

4. Opbouw.

Het verhaal had op zich een vrij simpele opbouw. Iedereen vertelt vooraf waardoor hij of zij in Amsterdam is beland en vervolgens maak je alles in het heden mee. Aan het eind, wanneer wordt verteld hoe de vork in de steel steekt, is er nog een korte flashback. Je maakt het verhaal mee als een buitenstaander, bijv. zoals Cupido.

De enige onbeantwoorde vraag die ik nog had na het lezen van het boek was wat de relatie was tussen Leonoor en Celia.

5. Taalgebruik.

Ik vond het taalgebruik, ondanks de woordenlijst achterin, erg moeilijk. Ik kon me hierdoor moeilijk op de tekst concentreren en geen lange stukken achter elkaar lezen. Door het moeilijke taalgebruik en ook de dichtertelijke stijl snapte ik niet alles wat ik las en zag ik de verbanden tussen bepaalde dialogen niet meteen. Hierdoor werd het verhaal voor mij heel onduidelijk en onlogisch.

Er werden veel woorden gebruikt, die ik dacht te kennen, maar vroeger iets anders hebben betekend. Zo is een kleuter nu niet meer een meisje, dat net de huwbare leeftijd heeft bereikt en betekent dus: zo, weten: kennen, willen: zullen en mogen: kunnen.

Boekverslag De min in 't lazarushuis. (W.G. van Focquenbroch)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Politieke achtergronden.

Dit verhaal heeft geen duidelijke relaties met de politieke achtergronden.

Sociaal-economische achtergronden.

De jongeren, die in dit boek spelen zijn nog niet getrouwd. Dit wijst dus op een huwelijk op relatief late leeftijd. Verder groeiden deze jongeren allen op in een sfeer van voorspoed en zelfvertrouwen. Isabella had bijvoorbeeld veel geld gestoken in haar kleren en juwelen.

Blz. 46: "...schoon hij al mijn schatten stal..."

"...Mijn rijkdom, staat, en eer, die ik zojuist verloor..."

Blz. 51: "Achtduizend kronen was voor 't minste de waardij,

'tGeen in juwelen men ontstolen heeft aan mij."

Er was wel een duidelijk verschil in standen. Isabella was bijna gedwongen tot een huwelijk, maar koos voor Leonard, de dienaar van haar vader. Na hun vlucht naar Amsterdam krijgen zij ruzie, omdat Leonard denkt dat Isabella hem altijd al heeft veracht, door hun verschil van stand.

De culturele achtergronden.

Willem Godschalck van Focquenbroch was een Renaissance-dichter. Onder hen was Cupido een populair onderwerp, zo ook voor Meester Fock. Liefdesgevoelens en liefdesverlangens golden als mogelijke oorzaken van zwartgalligheid of melancholie, een ziekteverschijnsel waarvoor men in de Renaissance zeer veel interesse vertoonde. Focquenbroch gaat hier op in door als gevolg van verliefdheid gekte te nemen en zijn ironische kijk op deze theorie te laten zien.

Literaire stromingen en genres.

De min in 't lazarushuis behoort tot de humanistisch-renaissancistische literatuur. Het is een blijspel dat bestaat uit 5 bedrijven en het heeft, zoals dat hoort bij een blijspel, een 'happy end', want iedereen vindt aan het eind iemand om mee te trouwen en alle leugens zijn uitgepraat.

Het boek is op rijm geschreven.

Functie tekst.

Het toneel is oorspronkelijk geschreven voor de jeugd. De bevolkingsgroep die op vrij late leeftijd trouwde. Voorechtelijk geslachtsverkeer was absolute taboe.

In 'De min in 't lazarushuis' laat men de jeugd zien dat je moet oppassen met je 'acties' in de liefde. Je kunt mensen die van je houden gemakkelijk kwetsen en ze daardoor kwijtraken, terwijl dat helemaal niet je bedoeling was.

Verder maakt Focquenbroch duidelijk dat verliefde mensen niet thuishoren in het gekkenhuis. Verliefdheid is doorgaans geen reden tot gekte, zoals door sommige personen in die tijd gedacht werd. Door dit standpunt in zijn toneelstuk naar voren te brengen zou dat idee bij de volwassenen van de toekomst niet meer leven.

Mijn mening over dit boek is niet zo zeer na het maken van de verdiepingsopdracht dan wel na het maken van de beschrijvingsopdracht sterk veranderd. Nadat ik dit boekje uithad vond ik het verhaal slap, niet boeiend. Ik kon ook geen lange stukken achter elkaar lezen zonder in slaap te vallen. Na het maken van een samenvatting echter, begreep ik het verhaal veel beter. Ik kreeg toen pas door hoe het verhaal in elkaar zat en vind de opzet nu eigenlijk wel grappig.

Boekverslag De min in 't lazarushuis. (W.G. van Focquenbroch)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Het element dat ik in dit boek niet snap, is de reden dat jongeren op late leeftijd trouwen. Tegenwoordig is dat, óf omdat je nog meer bezig bent met het opbouwen van een carrière dan met het stichten van een gezin, óf omdat je voordat je met iemand gaat trouwen die persoon eerst beter wilt leren kennen. Als je samenwoont krijg je daar prima de gelegenheid voor zonder dat je voor altijd vast zit aan die persoon.

In dit verhaal gaat het echter om geen van beide redenen. De personen in dit boek kennen elkaar hooguit een week en besluiten met elkaar te gaan trouwen. Dan snap ik niet waarom ze dat niet 5 jaar eerder deden.

Ik ben erg tevreden over het uitvoeren van de beschrijvingsopdracht. Ik heb het verhaal voor mezelf goed duidelijk kunnen maken en me duidelijk een mening kunnen vormen over het boek.

Over het uitvoeren van de verdiepingsopdracht ben ik iets minder enthousiast. Ik vond het erg lastig een duidelijk onderscheid te zien tussen verschillende soorten teksten en ik vond het ook moeilijk bepaalde eigenschappen die in het theorieboek werden genoemd in mijn eigen verhaal terug te vinden. Natuurlijk werd dit soms veroorzaakt door het feit dat mijn boek die eigenschap niet bezat, maar af en toe was deze er wel degelijk, maar kostte het me moeite hem te vinden.

Zoals ik al eerder zei vond ik het vermoeiend dit boek te lezen. Ik moest me continu optimaal concentreren om het verhaal te begrijpen en dit ging regelmatig mis. Hier komt het waarschijnlijk ook door, dat het verhaal voor mij nog niet voor 100% duidelijk was na afloop. Toen ik delen van het boek namelijk voor een tweede maal las (met aandacht!) leken ze heel logisch. Mijn concentratie tijdens het lezen van dit boek is van grote invloed geweest.

Ik zou het boek niet aanraden aan iemand die een 17^e eeuws boek moet lezen, ondanks het feit, dat ik uiteindelijk helemaal niet negatief ben over dit toneel. Aangezien ik het boek niet gemakkelijk heb gelezen en ónder het lezen niet heb genoten, hoop ik dat een ander een betere keuze kan maken.